

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petih vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati pet vrst Din 4.—. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopis se ne vračaja.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 66; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.

Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Vojna za severno Kitajsko:

Spopad Japoncev z vojsko nankinške vlade

Boji za Nankovski prelaz, 50 km severno od Pekinga — Japonci obstreljevali in opustošili Nankov

Tokio, 12. avgusta. w. Po poročilu japonske agencije Domei so izbruhnili boji med japonskimi četami in kitajsko osrednjo vojsko južno od prelaza Nankov, 50 km severno od Pekinga. Japonke čete so napadle Nankov ter ga z obstreljevanjem popolnoma uničile. Kitajske čete se kljub obstreljevanju krepko branijo. Na potu so kitajska ojačenja. Kitajci razpolagajo tu s 100.000 vojakov.

Kitajske čete, ki se bore z japonskimi četami južno od Nankova, pripadajo 29. diviziji, ki ji poveljuje general Vangcuanglien. Prelaz pri Nankovu leži v hribovitem ozemlju in je važna strateška postojanka za obrambo Pekinga in za operacije proti Kalganu. Stabu tretje japonske eskadre v Sang-

haju so naložili, naj pošlje oddelek mornarjev v kraje, kjer so sedaj boji. Stab japonske vojne mornarice v Sanghaju je pozval japonske državljane, naj bodo oprezní in popolnoma mirni.

Japonska pomorska demonstracija

Sanghaj, 11. avgusta. g. Japonske vojaške oblasti so zaradi napada pri Hungjau sklenile prirediti pred Sanghajem in drugimi večjimi mesti v dolini Jangceja demonstracijo svojega vojnega brodograja. Davi je prispelo pred Sanghaj 40 japonskih vojnihih ladij, 20 nadaljnjih pa pluje s polno paro proti Sanghaju. Kakor se čuje, se bo ta demonstracija omejila na to, da bodo

ladije pokazale japonsko zastavo. Obstoji možnost, da bodo Japonci odredili nove ukrepe, ako Kitajcem ne bo uspelo preprečiti nadaljnjih incidentov.

Dve večji in štiri manjše japonske vojnne ladije so s pripravljenimi topovi vdrle v sanghajsko pristanišče.

Tokio, 12. avgusta. AA. Zadnji incidenti na letališču v Sanghaju so silno razburili japonsko javno mnenje. Listi trdijo, da je zanj odgovorna vlada v Nankingu, in zahtevajo, naj se takoj začne izvajati vojaški ukrepi.

Kitajska vlada se bo preselila iz Nankinga

Tokio, 12. avgusta. AA. Po podatkih, ki jih je dobila japonska vlada, je kitajska

vlada zaplenila v Nankingu deset ladij za preselitev v primeru potrebe iz Nankinga. Najverjetnejše je, da se bo kitajska vlada preselila v Hankau. To mesto bi bilo najprimernejše za primer dolgotrajne vojne. Mesto je tudi lahko braniti pred napadi iz zraka. Branilo bi ga tudi 15 vojnihih ladij na reki Jangce. Nankinška vlada je prepričana, da bi lahko vzdržala vojno več let.

Zaščita ruskega poslanstva v Peking

Tiencin, 12. avgusta. w. Iz Pekinga javljajo, da so ameriško, francosko, angleško in japonsko poslanstvo odredila po štiri vojake za zaščito ruskega poslanstva. Ta ukrep je v zvezi z obvestilom ruskega poslanstva, da so belogardisti, ki so vdrli v ruski konzulat v Tiencinu, sedaj v Pekingu.

Politični obzornik

„Vreme“ odkriva svetnike

V beograjskem »Vremenu« se je oglašal neki g. Erčić iz Kranjske gore v daljšem dopisu, v katerem govori o masivu Kranjske gore in primerja naš Peričnik s slapovi Rena pri Schaffhausenu. Med drugim je odkril gospod Erčić tudi to veselo dejstvo, »da v Kranjski gori slave mnoge pravoslavne svetnike, kakor katoliške. Tako je ob pričetku tekočega meseca kranjskogorski župnik slavil Cirila in Metoda. Očeta cirilice so proslavili v Kranjski gori v cerkvi z istim pompom kakor katoliškega nacionalnega škofa ali svetnika. V Kranjski gori imajo tudi že nad 50 let društvo Cirila in Metoda, katerega kulturno delo je bilo posebno pomembno za časa tujskega jarma.«

Ako že gospod Erčić ne ve, da imamo katoličani vsaj solunski brata skupno s pravoslavni brati za svetnika, potem bi to še lahko vedelo prestolno »Vreme« in si pridržalo senzacionalno odkritje, »da i stanovnici katoliške vere slave pravoslavne svetitelje.« To tem bolj, ker sta sv. Ciril in Metod menda edina star, ki je enako sveta in draga pristašem

Ameriška pomoč Braziliji

Zbližanje med severno in južno Ameriko

Pariz, 12. avgusta. b. »Paris Soir« doznava iz Washingtona: Na pobudo ameriškega predsednika Roosevelta je državni tajnik Hull stavil kongresu predlog, naj bi dovolil ameriškiemu mornariškemu departementu, da posodi republik Braziliji šest rusilcev. Brazilija bo za odškodnino plačevala samo letne zavarovalne premije teh ladij, sme pa se izposojenih ladij posluževati, kadar koli in kjerkoli bi se ji zdelo to potrebno. Želimo, je pripomnil Hull, priskočiti Braziliji na pomoč, preden bi to storil kdo drugi.

Pariški list je mnenja, da je ta ameriška pomoč Braziliji, ki predstavlja nekaj posebnega v mednarodnem življenju, naperjena predvsem proti Nemčiji, katere podtalnega gospodarskega prodiranja v južnoameriško republiko Zedinjene države ne morejo več mirno gledati.

Nemški listi prinašajo to vest pariškega dnevnika v senzacionalni obliki na prvi strani in jo zelo ostro komentirajo, kar potrjuje domnevo pariškega lista, da se Nemčija čuti zaradi ameriškega ukrepa močno prizadeta.

Arabska propaganda proti razdelitvi Palestine

Arabci pripravljajo oboroženo vstajo

Jeruzalem, 12. avg. d. Angleške oblasti so bile obveščene o pripravah Arabcev za čim večje teroristične akcije. Pristaši vrhovnega muftija nabavljajo municijo in orožje, ki ga razdeljujejo na podeželju po svojih tajnih zvezah. Posebno veliko propagando razvijajo med kmuži v severni Palestini, ki jih bujskajo proti priključitvi njihovih vasi k židovski državi. Agenti tega pokreta govorijo kmetom, da bo prvo dejanje, s katerim se bo manifestirala židovska suverenost v novi državi, zaplenba vseh občinskih vakufskih posestev ter porušanje džamij. Tudi palestinska vlada je bila obveščena o pripravah pristašev vrhovnega muftija. V Siriji ima vrhovni mufti na razpolago veliko denarja za nakup orožja. Samo v nekem skladišču, čigar kraj je znan oblastem, je municije in orožja za 12.000 funtov šterlingov. Orožje, ki ga dobivajo, skrijejo Arabci v Palestini takoj na varno mesto, zaradi česar oblasti ne morejo izvrševati preiskave po hišah ter pleniti skrito orožje.

Prednazijske države proti razdelitvi Palestine

London, 11. avgusta d. »Daily Herald« poroča iz Bagdada, da zahtevajo tamkajšnje skiciranje panarabske konference kot protutež člonističnemu kongresu štiri države, ki so nedavno sklenile prednazijski pakt v Teheranu, namreč Turčija, Irak, Iran in Afganistan, naj bi v Ženevi osnovala enotno fronto proti razdelitvi Palestine.

Španski nacionalisti so zajeli jugoslovnski parnik »Plavnik« in ga odvedli v Mellilo, nato pa po temeljiti preiskavi zopet izpustili

Susak, 11. avgusta. Parnik »Plavnik«, last jugoslovnske družbe »Oceanica«, je odplul v soboto ob 16. iz Alžira in bi v nedeljo moral priti v Oran, že v soboto pa je izginila vsaka sled za njim. Iskale so ga vsa rajdijske postaje, niso pa dobile od nikoder notnega odgovora. Šele v zadnjem trenutku so ujeli vest, da se je včeraj jutraj ob 1.45 oglašil postaji v Gibraltarju. Zjelo se ga namreč španski nacionalisti in odvedli v Mellilo v španskem Maroku.

Že od pričetka španske državljanske vojne se dogaja da nacionalistične španske vojnne ladije v bližini Gibraltarja ustavljajo tuje trgovske ladije. Med njimi je bilo doslej tudi že več naših. Ko so se španski nacionalisti od primera do primera prepričali, da na ustavljenih ladjah ni nikakih sumljivih tovarov, so jih zopet pustili dalje. Tako je bilo ustavljenih že več jugoslovnskih parnikov, ki so bili diržirani v francoske luke. Vsa parnike so doslej po izvršenih preiskavah redno pustili dalje po njihovih potih. Tokrat pa se nacionalistična španska vojna ladija ni zadovoljila s preiskavo na odprtem morju in je prišla »Plavnik«, da ji je sledil v Mellilo. Nacionalistična vojna ladija je s tem ovirala našo ladijo v svobodni plovi po morju in je napravila našemu parniku postopala ne samo na nedopusten način, nego na način, ki se lahko označuje za gusarstvo.

»Plavnik« je redno plul med našimi lukami ter lukami severne Afrike in južne Francije. Poslednjič je prevzel več tovorov cementa, gradbenega lesa, hrastovih desk, graha, stekla, lesne volne in zdravilnih zelišč na Susaku, v Splitu in Dubrovniku ter z njimi odplul proti Marseillu, Cauti, Alžiru, Oranu, Benisanu in Casablanci. Parnik je prevažal tudi potnike, kar je na njem

več potniških kabin. Tudi tokrat je bilo na njem več potnikov, med njimi tudi nekateri iz Ljubljane.

Ravnateljstvo družbe »Oceanica«, ki je lastnica »Plavnika«, je prejelo včeraj ob 6. jutraj od poveljnika ladije vest, da je bil parnik v soboto popoldne na poti iz Alžira v Oran zadržan blizu Mostaganeme. Nacionalistična španska vojna ladija ga je prisilila, da je krenil s poti in zavlil v luko Mellilo, kjer so parnik zasedli nacionalistični vojaki. Šele v torek ponoči je parnik zopet smel oditi iz luke in je snoči prispel v Oran. Na parniku je bila v Mellili izvršena stroga preiskava in ko so se španski nacionalisti prepričali, da na njem ni nikakega sumljivega tovara, so ga zopet izpustili iz luke.

Displacement ladije znaša 3.800 ton. Na parniku je 28 mož posadke, ki ji poveljuje kapetan Ante Begović. S to ladijo potuje po Sredozemskem morju tudi več potnikov, med njimi so brigadni general Dodić, pomočnik komandanta dravske divizije, njegova soproga in hči, otroci direktorja Jadranske-podunavske banke Ljubomira Djinovskega, ki stalno živi v Ljubljani, in sicer Nada, Vojislav in Mita. V Mellili so potniki ameli ostati na »Plavniku«.

Pariz, 12. avgusta. AA. »Jour« poroča iz Bayonna, da so v torek skušali izvršiti atentat na predsednika Compagnysa v Barceloni.

Carli, 12. avgusta. Beograd 10.—, Pariz 16.3375, London, 21.6975, New York 435.50, Bruselj 73.29, Milan 22.925, Amsterdam 240.10, Berlin 175.20, Dunaj 80.80, Praga 15.185, Varšava, 82.60, Bukarešta 3.25.

Kraljica Marija s kraljevičema na Bledu

Ljubljana, 12. avgusta. Iz poštniškega dvorca Milofera ob morju se je odpeljala Nj. Vel. kraljica Marija včeraj okrog poldneva v spremstvu kraljevičev Tomislava in Andrija z avtomobilom v Dubrovnik in dalje v Beograd. Danes se je Nj. Vel. kraljica Marija pripeljala z dvornim vlakom v Ljubljano, odkoder je nadaljevala z obema kraljevičema vožnjo na Bled. Dvorni vlak je prispel na glavni kolodvor ob 9.45. Na kolodvoru se je zbrala k sprejemu kraljice in kraljevičev večja množica občinstva. Poleg predstavnikov javnosti je bilo tam tudi okrog 50 članice Kola jugoslov. sester s predsednico go Franjo Tavčarijevo na čelu.

Nj. Vel. kraljica je na kolodvoru izstopila iz vlaka in se pristrmo pozdravila z vsemi kolonicami, zlasti pa z go predsednico, ki je izročila kraljici krasen soplek v državnih barvah. Kraljico je pozdravil tudi ban g. dr. Natlačen. Kraljica je ostala v prijaznem razgovoru z damami tri minute, nakar je vstopila zopet v vlak in ostala do odhoda vlaka pri oknu. Pri oknu v drugem vozu sta se pojavila v družbi adjutantov g. polkovnika Požarnika tudi oba kraljeviča, ki ju je občinstvo otuslo s cvetjem. Po pristrnem slovesu je vlak med živahnimi ovacijami občinstva nadaljeval vožnjo na Bled.

Tragična smrt tovarnarja Rudolfa Zalokerja

Danes ponoči se je s svojim sportnim avtomobilom v Dolu pri Ihanu smrtno ponesrečil

Ljubljana, 12. avgusta.

Davi se je po Ljubljani hitro razširila žalostna vest, da se je ponoči s avtomobilom smrtno ponesrečil splošno znani tovarnar in sportnik g. Rudolf Zaloker.

Z nedeljo 15. avgusta so bile napovedane motociklistične dirke MK Ilirije na Ljubelj z mednarodno udeležbo. Kakor prejšnja leta, je bil tudi letos poleg Jakob Gorjanca duša organizacije te prireditve predsednik Motokluba Ilirija g. Rudolf Zaloker. Včeraj jutraj ob 9. je sedel za volan svojega sportnega avtomobila BMW in se z Jakobom Gorjancem odpeljal v Celovec, da bi v imenu Ilirije povabil avstrijske dirkače k sodelovanju in uročil vse formalnosti z avstrijskim Touringklubom.

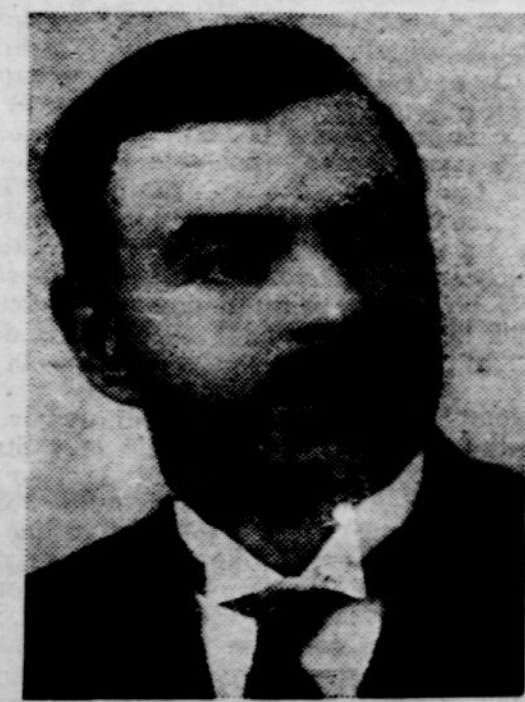
Ko so bile urejene formalnosti, sta se s Gorjancem vrnila na Ljubelj, kjer sta z drugim prisostvovala treningom motociklistov za nedeljsko dirko. Okrog 21. se je Zaloker z Gorjancem odpeljal do Kranja, kjer je Gorjanec prestopil na vlak, a Zaloker se je odpeljal naprej v Dol pri Ihanu, kjer je nedavno kupil znano tovarno barv ing. Kanskega, ki so jo pravkar začeli preurejevati v druge namene. V Dolu so na počitnicah tudi vsi člani Zalokerjeve družine, žena in otroci.

Toda Zaloker ni prišel na svoj cilj. Nesrečna usoda mu je prekržala pot. Okrog trideset na eno jutraj je privozil precej naglo po cesti skozi vas Prelog med Zaborštom, občina Dol in Ihanom. Na ostrem ovinku mu je privozil nasproti nek kmet z majhnim vozom, ki se mu je Zaloker sicer ognil, a zaradi ostrega ovinka je izgubil oblast nad volanom in vrglo ga je v obcestni jarek. Avtomobil se je dvakrat preotalil in zletel v bližnji sadownjak. Zaloker je pa padel z voza in oblečal kake 3 metre daleč od ceste.

Nesrečo so takoj opazili ljudje iz bližnjih hiš in pohitili ponesrečenca na pomoč. Zaloker je bil še pri zavesti in tožil je o hudih bolečinah v hrbtu. Nek kolesar je pohitel po zdravniku dr. Kremenžarja, drugi je pa obvestil v Dolu bivačajo Zalokerjevo

ženo, a neka mladenka je stekla do bližnje radiopostaje, odkoder je telefonično poklicala ljubljansko bolnišnico, od tam pa so poklicali reševalce na pomoč.

Zalokerja so prenesli v bližnjo hišo. Zdravnik dr. Kremenžar je ugotovil, da ima nesrečnejš zlomljeno hrbtenico in tudi več reber in spoznal je takoj, da so njegove ure štete. Kmalu se je nesrečnejš onesvestil. Okoli treh jutraj so reševalci Zalokerja v spremstvu njegove žene prepeljali v Leonče, kjer se pa ni več zavedel. V sanatoriju so ga sicer takoj operirali, vendar je bila vsaka pomoč zaman in je Zaloker kmalu po prevozu v bolnico umrl.

Pokojni Rudolf Zaloker se je rodil leta 1891. v Zagrebu kot sin znanega industrijca in tovarnarja g. Maksa Zalokerja. Pred leti se je osamosvojil in si na Viču opremil moderno tovarno za izdelovanje slada, dišlad in kvasa. Podjetje je lepo uspevalo in prav zdaj je hotel g. Zaloker svoj obrat razširiti.

Diplomati na oddihu

London, 12. avgusta v. Včeraj popoldne se je angleški poslanik v Rimu sir Eric Drummond ponovno sestal z namestnikom zunanjega ministra lordom Halifaxom. Razgovora, ki se je tikal angleško-italijanskih pogajanj, se je udeležil tudi državni podtajnik sir Vansittart.

V ostalem je diplomatska delavnost močno ponehala. Večina poslanikov je odpotovala na dopust, ali pa, da stopi v osebne stike s svojimi vladi. Tako so odpotovali v svoje države francoski poslanik Corbin, belgijski poslanik Cartier de Marsin in italijanski poslanik Grandi. Nemški poslanik Ribbentrop je ob koncu julija odšel na škotsko, preden pa bo odšel v Nemčijo, se bo ustvil v Londonu. V Nemčiji bo ostal do polovice oktobra. Portugalski poslanik Monteiro bo ostal v Veliki Britaniji in poble na deželo. Tudi predsednik odbora za neumešavanje lord Plymouth je odpotoval iz Londona in sicer v Wales. Ruski poslanik Majski je odšel izmed glavnih delegatov odbora za neumešavanje, ki je ostal na svojem mestu in se to zadovoljil s kratkimi izleti čez nedeljo na deželo.

Rusija naroča v Ameriki vojne ladije

Newyork, 11. avgusta. AA. »Newyork Times« poroča, da se v Zedinjenih državah umni ruska komisija, ki se pogaja z zastopniki ameriških ladjedelniških družb za zgraditev treh oklopnih križark. Za sedaj se vodijo pogajanja za takojšnjo zgraditev 15.000 tonske oklopne križarke, ki bi bila oborožena z 9 topovi po 16 palcev in topovi manjšega kalibra. Rusija si namreč naroči še dve oklopni križarici z 20 topovi po 16 palcev. Moskvska vlada je tudi že zaprosila pri vladi v Washingtonu dovoljenje za zgraditev teh ladij v Ameriki.

Povečanje vojaškega kadra v Sovjetski uniji

Moskva, 12. avgusta. AA. Izšel je odlok komisarja za vojko o vpoklicu novincev na odslužitev kadetnega roka. Odlok velja za novince drugega dela rekrutnega letnika 1916 (prvi del je že pod zastavami), za vse rekrutski letnik 1916 in za vse novince starih rekrutskih letnikov, ki jim je bila odelužitev v kadetskem roku odgovorna. Uradno utemeljujejo vpoklic toliko novincev z novim zakonom, ki začnejo leta na odslužitev kadetnega roka.

Škodljivci našega tujkega prometa slabe ceste, drag bencin, prometni nered

Ljubljana, 12. avgusta. Zdi se, da vse besede o pomembnosti tujkega prometa pri nas, o tem, da je tujski promet v prav življenjskega pomena za Slovenijo — odnese veter. Če hočemo biti odkriti, je treba celo priznati, da pri nas tujski promet bolj zatirajo kakor podpirajo in da se letovišarstvo razvija po vsej sili. Marsikaj sami med seboj še upravičeno s stereotipno frazo: Pri nas je paj takol! Vendar vsega tega ne moremo upravičiti in ne opravičiti pred inozemskimi gosti, ki so v njih drugi razmeri. Kljub vsemu pa kako naj upravičimo sami pred seboj nerazumevanje za razvoj tujkega prometa, ki gre tako daleč, da se že kažejo slabe posledice v nekaterih letoviščih?

Dolžni smo javno naglasiti — čeprav mora biti človeka sram, — da se prihajajo inozemski avtomobilisti pritoževati dan za dnem v pisarno Avtomobilskega kluba v Ljubljani nad čudovitimi razmerami, ki vladajo na naših cestah. Tožijo, ali še ni dovolj, da imate tako slabe ceste, kakršnih več zlepa ne najdemo v Evropi, da imate najdražji bencin na svetu — povrh vsega tega je pri vas neznan pojem prometna disciplina. Po celo širino ceste zavpema tu in tam goveja živina, perutnina se spreha po cestah kakor na perutinski farmi, voz stoji sredi ceste brez voznika, kmetje vozijo po levi strani, za signal se pa nihče ne zmeni in vaški paglavci mečejo kamenje na avtomobile!

Te pritožbe se množe zdaj v sezoni dan za dnem. Kaj naj odgovarjajo uradniki kluba, kako naj upravičujejo razmere, ki so neupravičljive? Ali naj blatio naše oblasti pred tujimi državljani? Ali, kako jih naj zagovarjajo? Naše oblasti menda vsega tega ne vedo in inozemski gosti se ne obračajo na nje. Avtomobilisti se navadno ustavljajo le pred tujskimi pisarnami in Avtomobilskim klubom. Nad banko upravo se ne prihajajo pritoževati in tudi na orožne postaje se ne morejo obrniti. Pogosto se zdi, da so sami v zadregi, ko se morajo pritoževati nad našimi razmerami našim ljudem, saj se sramujejo pred nami za to, za kar bi se morali mi pred njimi. Dogaja se pa tudi večkrat, da tujci naravnost povedo, da se k nam ne bodo več vrnili, saj je potovanje po naših cestah vprav nemogoče, in da tudi ne bodo mogli nikomur priporočiti potovanja k nam, temveč da mu ga bodo raje odsvetovali.

Ali res ne čuti nihče potrebe, da bi se te neznosne razmere odpravile? In kdo je vsega tega kriv? Ali se na pristojnih mestih res ne zavedajo, kako silno lahko škodujejo tujskemu prometu takšne »malenkosti«? V

mestih samih so prometne razmere še bolj kor toliko znošne, ker za prometni red skrbi policija, kolikor pač more, na deželi pa vlada prava anarhija na cestah. Organizacije, ki jim je pri srcu razvoj tujkega prometa pri nas, so se že večkrat obrnile na banko upravo, naj bi skušala odpraviti vsaj največje nedostatke v cestnem prometu na deželi. Zlasti letos jim je bilo mnogo na tem, da bi bile prometne razmere vsaj znošne na naših cestah, ko se je prvič obetal živahnejši avtomobilski promet iz sosednjih držav, predvsem iz Italije. Sicer pa ne smemo pozabiti, da se skozi Slovenijo usmerja avtomobilski promet iz Avstrije in Češko-slovaške k morju. Toda doleži se noben znak ne kaže, da so vloge na oblasti imele kaj uspeha. Tudi razne ankete so izvele v prazno; vse je ostalo pri starem, odnosno razmere so se še toliko poslabšale, ker so nedostatki tem ojitnejši, čim živahnejši promet je.

Obetali so, da se bodo prometne razmere izboljšale vsaj v Ljubljani, vendar je doleži ostalo vse samo pri obljubah. Baje si je policija nabavila motocikle in dva avtomobila za prometno službo, za nadzorstvo na cestah, a baje nima za ta namen še dovolj izvežbanih ljudi. Drugih ukrepov za ureditev prometa pa menda ni bilo. Na banki upravi najbrž niso upoštevali predlogov organizacij za ureditev prometa na deželi, ker sicer bi pokazali več razumevanja. Ukrepi za ureditev prometa na deželi bi baje začeli pri podeželskem ljudstvu na odpor, kakor da so naperjeni proti njemu v korist tujcem, »ki od njih kmet itak nič nima«. Tako pač presojamo pri nas tujki promet! Ob neki priložnosti je pisal neki ljubljanski dnevnik, ki hoče veljati za zagovornika kmečkih koristi, da tujski promet samo škoduje našemu ljudstvu, češ da vpliva škodljivo na moralo ter da izkorenjuje lepe ljudske šege in navade... Pisec je morja pri tem pisanju prištevati tudi nered na naših cestah med lepe ljudske šege in navade, gospodarske koristi, ki jih prinaša tujski promet Sloveniji, pa med škodljivce morale.

Lahko si razložite torej, zakaj vlada pri nas takšno nerazumevanje za razvoj tujkega prometa, če se morajo tujke prometne organizacije boriti še s takšno mentaliteto pri inteligenci! Zdi se, da bi pri nas našli več razumevanja celo za zidanje kitaljskega zidu okrog Slovenije, kakor za podpiranje tujkega prometa. Sicer pa nam takšnega zidu ne bo niti treba, ker itak ne bo mogel več nihče v našo čudovito deželo, če pojde vse tako lepo naprej.

potnikov je sgrajeno, njihove ogleane kosti so bile razmetane več kilometrov daleč naokrog tako, da ni bilo takoj mogoče ugotoviti, koliko je število in kdo so. Strokovnjaki sodijo, da bo ostal varok katastrofe nepojasnjena. Češkoslovaško letalo na progi Moskva—Praga s kapitolom Brabencem in radiotelegrafistom Soukupom je pripeljal v ponedeljek iz Kijeva v Kluž sovjetsko komisijo, ki bo s sovjetskim vojaškim atašejem v Bukarešti in rumunsko komisijo preiskala nesrečo.

Pavla Bergotova nastopi

Ljubljana, 12. avgusta. Koloraturna operna pevka Pavla Bergot, ki je pred kratkim koncertirala v Bologni, Milanu, Rimu in drugih večjih italijanskih mestih, bo tudi v Jugoslaviji priredila več koncertov. Nastopila bo v Beogradu, Zagrebu in svedela tudi v Ljubljani, kjer bo njen koncert najbrž v začetku septembra. Pavla Bergot je istarska in je pevka svetovnega slovesa. Na klavirju jo bo pri koncertih spremljal g. Darko Zupanič.

Metereološka postaja sredi morja

Prvič v zgodovini vremenoslovja bo ustanovljena stalna metereološka postaja na širnem morju. Že ta mesec odpluje iz francoskega pristanišča v Le Havre parnik »Carimare« in strokovnjaki pričakujejo, da bo imela metereološka postaja sredi Atlantskega oceana velik vpliv na povečanje varnosti prekomorskih poletov. Poskuse bodo delali nepretrgoma tri mesece in vremenisti poročila bodo pošiljali po radiu vsem parnikom in po potrebi tudi vsem letalom ne glede na to, kateri državi pripadajo.

Parnik »Carimare« bo opravljal to službo na temelju pogodbe z ameriškim letalskim ministrom in narodnim uradom za meteorologijo in sicer med Azori in Bermudi. Med temi otoki bo križaril tri mesece in vremenoslovci bodo zbirali vse podatke o vremenu, smeri vetra in temperaturi. Tako bodo pripravljali zemljevid za prve poskuse prekomorske polete, ki jih pripravljajo Francozi že v septembru s svojim orjaškim letalom »Lieutenant de Vaiseau«.

Kako potuje angleški kralj

Staromodni dvorni vlak — Vozne listke mora kralj plačati — Sveteči pilot

Nedavni nemiri, do katerih je prišlo na Irskem, ko je pripeljal tja na krožnem potovanju angleški kralj Jurij VI., so vzbudili zanimanje zato, kako angleški kralj sploh potuje. Kadar potuje po morju, se vira na eno prvih križark, ki jo navedemo spremljata dve drugi vojni ladji enake velikosti. Kraljeva telesna straža je sestavljena po starem preteklemu načinu in pomožena s krajevnimi pomožnimi stražami. Na suhem so pa progi, na katerih ne pomaga niti najboljša telesna straža, če potuje kralj s svojim posebnim vlakom po škotskem, v Walesu ali Ulsteru.

Kraljev vlak je najlepši, kar jih ima Anglija. Prepleškan je belo, vsaj vsi deli, ki se vidijo. Sestavljen je iz desetih vagonov, v katerih je ves luksuz in udobnost, kar si je more človek misliti. In vendar je kraljevski vlak tako staromodni, da so angleške družbe že davno prigovarjale kralju Juriju VI., naj si da napravi nov dvorni vlak. Toda kralj je bil konservativen vladar, ostal je pri svojem staromodnem dvornem vlakcu. In vse kaže, da bo Jurij VI. tudi tak.

Če se odloči angleški kralj za potovanje, se takoj prične obširne priprave. Lokomotivo za dvorni vlak takoj vzamejo iz prometa in jo temeljito pregledajo pod nadzorstvom najboljšega angleškega šef-inženjerja. Obenem jo belo prepleškajo in nastikajo na njo kraljevski grb. Zelo skrbno izbere tudi strojevodjo. V postev ne more priti strojevodja, ki je že povzročil nesrečo, pa tudi ne, če se je zgodila nesreča brez njegove krivde, samo da je on vodil vlak. Tak strojevodja ne more priti na lokomotivo kraljevega vlaka. Strojvodja, ki ga doleti ta čast, mora biti ne samo spreten, temveč mora imeti tudi srečo.

Najvišji železniški uradniki se potujejo za čast, da bi smeli pozdraviti kralja in njegovo spremstvo. Na lokomotivi je navadno šef strojnega oddelka dotične železniške družbe. Velika vnaema železniških družb se pa pojavlja tudi s tem, da jim prinaša kraljevo potovanje lepe dohodke. Kralj plača ne samo visoko najemnino in prevozne stroške za svoj poseben vlak, temveč mora kupiti tudi za vsakega člana svojega spremstva vozni listek I. razreda. Angleške železnice namreč niso tako širokogrudne, da bi prevzale dvorne vlake brezplačno. Nasprotno, od nobenega vlaka nimajo toliko dohodkov, kakor od kraljevega. Ker se v Angliji ne potuje po železnici haš pomeni in je kraljevsko spremstvo zelo veliko, vrže vsako potovanje angleškega kralja dotični železniški družbi lepe dohodke.

Toda železniške družbe morajo napeti vse sile in žrtvovati tudi precej denarja, kadar potuje kralj. Približno 10 minut pred kraljevskim vlakom vozi posebna lokomotiva, takozvani »sveteči pilot«. Ta lokomotiva ima nad tenderji štiri močne žarnobe, oznanjajoče prihod dvornega vlaka. Vsi vlaki na progi se morajo ustaviti, tovrstne vlake morajo pa postaviti na stranske tirne. Najbolj se boje v Angliji v takih primerih tovrstnih vlakov, kar je zelo čudno. Kretnice tedaj pripravljajo za dvorni vlak in premaknejo jih šele čez dve minuti, ko je vlak že mimo. Dve uri pred prihodom kraljevega vlaka mora programna kontrola pregledati vse železniške proge, mostove in predore. To je tež-

ko delo, kajti v Angliji imajo železniške proge na vsako miljo 8400 pragov.

Kretničarji in čuvaji na progi so opozorjeni na prihod dvornega vlaka s posebnim, že dobro znanim signalom. Zvočne zapoje štirikrat kratko, trikrat zapored. Na kolodvorih, kamor se pripelje kralj s spremstvom pogosteje, imajo posebne izhode, rezervirane samo zanj. Na nekaterih kolodvorih so napravili posebne perone, večinoma izven kolodvorskega poslopja. Vsi ti varnostni ukrepi so se doleži zelo dobro obnesli — ekspresnemu vlakcu angleškega kralja se ni pripetila še nobena nezgoda.

Radioročram

Petek, 13. avgusta.

12.00: Odmevi iz naših krajev (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Cas, spored, obvestila. — 13.15: Radijski orkester. — 19.00: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Zanimivosti iz izseljeniških krogov (g. Jože Premrov). — 20.00: Spev iz opere »Lucia di Lammermoor« (plošče). — 20.10: Naša podeželska gospodinja in tujski promet (ga. Ivanka Velikonja). — 20.30 Radijski orkester. — 21.15: Dvospesni in samospesni — pojeta gdni Dragica Sokova in Stefa Korenčanova. — 22.00: Cas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Angleške plošče. — Konec ob 23. uri.

Sobota, 14. avgusta.

12.00: Pisana zmes zares, pa za ples, pa drugo še vmes. — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Cas, spored, obvestila. — 13.15: Pisana zmes zares, pa za ples, pa drugo še vmes. — 18.00: Za delopust (igra radijski orkester). — 18.40: G. Jože Rus: Kočevje in Kočevarji. — 19.00: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Pregled sporeda. — 20.00: O znanji politiki (g. dr. Alojzij Kuhar. — 20.30: Muzikalen pisan večer. — 22: Cas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Vesel konec tedna! (igra radijski orkester). — Konec ob 23. uri.

V Gradcu so obesili morilca

V ponedeljek je preki sod obsodil na smrt Johana Fuchsa zaradi zavratnega umora

Pred prekim sodom v Gradcu se je zagovarjal v ponedeljek zaradi zavratnega umora 26-letni Johann Fuchs, sin premožnega kmeta iz Schachena. Fant je imel več let ljubavno razmerje z Julijano Frauenthalerjevo iz iste vasi. Živela sta v tako zvanem zaročnem zakonu, običajnem v alpskih deželah Avstrije. Imela sta dve leti starega otroka, ki ga je dala Frauenthalerjeva v vzgojo in za katerega bi moral Fuchs plačevati. V avgustu je pričakovala Frauenthalerjeva drugega otroka. Fant ji je obljubil, da se bo potem poročil z njo. Bila je šest let starejša od nje. In ko se je Fuchs letos seznanil z 12 let mlajšim bogatim dekletom, mu je postalo ljubavno razmerje z Frauenthalerjevo nezno breme. Zato je sklenil odkriti se.

18. julija jo je povabil na sestanek v gozd. V žepu je imel pripravljene samokres. Toda v gozdu je bilo mnogo ljudi in Fuchs se je bal, da bi ga takoj prijel. Zato je bil priprazen s svojo ljubico. Govoril je z njo o otroku in bodočem zakonu. Toda svojega satanskega naklepa ni opustil. 1. avgusta je zopet povabil svojo ljubico na sestanek v gozd. Bilo je v nedeljo in Fuchs je bil dopoldne še pri maši, potem je pa vzel samokres in močno vrvice. Svojo ljubico je odvedel daleč v gozd, kjer je zaočkal korak za njo in ji pognal pet krogel v glavo in hrbet. Nesrečna Frauenthalerjeva je bila težko ranjena, vendar je pa imela še toliko moči, da je zaklicala na pomoč in storila še nekaj korakov. Morilec jo je pa dohitel, pobil na tla, ji zadržnil vrvi okrog vratu in obesil na bližnjo brezo. Potem se je mirno vrnil domov. Njegovo žrtev so našli šele čez tri dni.

Zagonetka katastrofe sovjetskega letala

Zagonetka katastrofe sovjetskega letala v Rumuniji menda ne bo nikoli povsem pojasnjena. Letalo je imelo dva motorja po 700 HP. Vodil ga je pilot Kurevič, radiotelegrafist je bil Kotov. V letalu so bili poleg tega sovjetski mehanik Ruškov, italijanski vojaški atašej v Moskvi in nek Belgijec. V tem pogledu prvotne vesti niso bile točne. Letalo je treščilo na tla 80 km vzhodno od Kluža pri vasi Haryna ob gozdu pod strmim pobočjem kakih 500 m visokega hriba. Očividci katastrofe trdijo, da so švigali plameni iz letala v trenutku, ko je letelo pod temnimi oblaki, torej ne posebno visoko, ko se je očitno še spuščalo na tla. Dobro sta se slišali dve eksploziji, na kar je letalo še nekajkrat zakročilo, potem je pa vse v plamenih treščilo na tla.

Zadnji del letala se je zapletel na visoko smrekovo in ostal nepoškodovan, dotični je vse drugo, kar je padlo na tla, sgrajeno tako, da je ostalo samo ogrodje. Vseh pet

si je z njegovo nerazumljivo dušo večkrat bežal glavo. In kakor nekdo je tudi zdaj začepetal:

— Strah vaburjaš v meni.

Odprla je svoje velike oči, oči ljubice, v katerih se je zasvetilo nekaj sovražja: — Ne vem, zakaj te ljubim, mu je dejala nežno. Midva ne zana ničesar razumeti enako.

Sklenila se je k njemu tako, da so se njuno trepalnice dotikale.

— In vendar te ljubim bolj, nego ljubim ti mene, Robert... Da, mnogo bolj!... Saj mi je velika ljubezen do domovine nadomestila v bistvu tvojo ljubezen, ki sem jo tako težko pogrešala.

Hotel je svedeti vse.

— Kakšno vlogo igra v tvojem življenju Ismail Hawikstone?

Pri tem takoj nepričakovano ingovorjenem imenu se je zdrnila.

— Ah, da, prav praviš, — je dejala s pritaženim glasom: Tu je še Ismail Hawikstone. In zamahnila je z roko.

— Glej, vsi so me bili zapustili, toda naslaga, ki sem si jo bila zmetala, je ostala nesprenjena. Ker nisem mogla računati z neoposredno emigracijo, sem iskala pomoči drugod.

Ismail Hawikstone pomeni vsaj po imenu. To je edini moč na svetu, ki je njegova častitljivost trepetljiva in močnost ravnanja neomejena. Pridobiti Hawikstonea za svoje delo je pomenilo gotovo zmago. Toda za to so bile potrebne druge

pretvare, nego je sam prepovedi naroda. Zanj ima narod vrednost samo, če pomeni naravno bogastvo, če se da kaj pridobiti iz njegove zemlje. Kar se tiče naroda, ima v njegovih očeh vrednost samo tisto človeški material.

Ljudje so govorili, da je Hawikstone nedostopen človeški čarom. Ne morda, da bi bil živl brez priležnosti — nekaj so jih ljudje celo poznali, — toda te so šle skozi njegovo življenje kot dragocene igrače, ki so sicer potrebne, ki se pa ni nikoli s svojimi čustvi vezal na nje.

To je bilo tako nalašč zame. Ponudila sem temu domoljubcu pravo zavezanost. Zanj gromoten dobiček, ki bi bil v primeru uspeha neizmerno: izkoristiti vso deželo potom dežele — banke, komercije, rudnike, železnice. Zame samo moralen uspeh: osvobodjenje stočvjestimilijonskega naroda. Hawikstone je bil edini prikladen za te velike načrte.

Toda, da bi se mu lahko približala kot enaka enakovna, mi je bila potrebna popolna denarna neodvisnost. A denar, ki sem ga bila izkupila za materin nakit, je bil do malega že porabljen.

Opazila je, kako Robert začudeno gleda njeno hitro ogrico. Snela je en biser s pretrgane ogrice in ga strla z nogo.

— Tudi ti si me smatral za bogato, — je dejala otožno. — Svoje bivašišče sem skrivala samo zato, da bi prišla skromnost te vihe.

Robert je pognal od sebe morečo skriv.

— Nadašju!

— Nisem imela drugih sredstev razen v Stavropolu skritih zlatih rubljev. Misliha sem na to, da bi se odpotljala sama po nje, toda Anuška, ki me ni nikoli zapustila, se mi je takoj ponudila, češ, da samo ona pozna skrivališče in da bi ona lažje prišla tja, kjer je bila razpisana na mojo glavo nagrada.

Od drugod sem zvedela, da bo jahta Ismaila Hawikstonea nekaj časa zasidrana v Nizzi in to je bila edina možnost zame, da bi se približala temu skrivnostnemu možu. Uklenila sem se Anuškinim razlogom in jo poslala v Novorosijsk, od koder je hotela doseči Kuban.

Toda dva nepričakovana dogodka sta prekrizala moje načrte.

Najprej sam Ismail Hawikstone, v katerem sem misliha najti sočelč po govoricah samo poslovnega človeka, se je izkazal samo kot navaden možič.

— To vem.

Poštohla mu je ročico na usta.

— Ne bodi po nepotrebnem krivičen. Storiha sem vse, kar je bilo v mojih močeh, da bi mu odprla oči in dopovedala, da je vsako njegovo upanje zaman.

— Nedvomno s tem, da si sprejela njegovo va-

biho in prišla na jahto?

— Ouj Robert! Ali sem podobna lažnjivki? Ko bi te vedel, kako sem pozneje to občevala!

— Nadašju!

Andre Armandy:

Princesa Symianova

Roman

Postopoma so propadli poskusi Judenica, Denikina in drugih.

Upori so bili zatrti s krvjo. Usmrtitve so izvale represalije. In tedaj so mi dali emigranti ime Sataček, ki širi grozo med bojazljivci. Ne odklanjajo me, ker poznajo moj črt, toda v njihovih očeh sem nezazelen, nevarna zaveznica.

Robert je zamisljeno zmežgal z glavo.

— Koliko krvi se drži tvojih ročic, Staša!

Vneto se je jela opravičevati:

— Tudi pri vas je bila ženska, ki se ni bala omadeževati si rok s krvjo, da je osvobodila vašo domovino. Za svetniko ste jo proglasili.

— A tisti, ki jih je zapodila, so jo sežgali.

— Sama bi zaigrala svojo grudo, če ti vedela, da bom tako zmagala.

Začepetal je z rahlo očitajočim glasom:

— Staša!

Spoznal je v nji čvrega otroka protikosti, ki